Ч. 207 (13.446). Львів, середа 9. серпня 1933. Рочлтова оплата зарпсоно гусхалтом. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Знову конституція на овиді.

Військова оліґархія замісць демократії і диктатури.

Львів, 7. серпня 1933.

Польський політичний світ має свіжу сензацію: на вчорашньому XII. зїзді леґіоністів у Варшаві полк. Славек для більшої авторитетности своєї заяви, покликуючись на президію ББ, заповів конкретні заходи для переведення в найкоротшому часі зміни польської конституції.

Сензація, що правда, відіґріта, бо про потребу зміни конституції чували ми раз-у-раз від 12. травня 1926 року. Крівавий переворот, переведений саме в імя зміни конституції (усунення т. зв. соймократії) — робив ту зміну льоґічною, послідовною. Тому всі тямлять величезне здивування, коли перший уряд проф. Бартеля перевів 2. серпня 1926 р. такі конституційні поправки, задля яких справді ледви чи варта було робити аж такий переворот, з такими жертвами. Однак наївними були польські люди, які готові вже були радіти, що нова влада задовольниться наданею президентові права відкладати і розвязувати сойм перед кінцем його каденції та встановленням преклюзійних термінів для прийняття бюджету. Майже безпосередньо після переведення тої зміни — пішла з т. зв. травневого табору дальша неперебірчива критика польської конституції, аж врешті та критика найшла конкретний вислів у „славному“ конституційному проєкті ББ, проєкті, якого фактичним автором був колишній міністр судівництва, нинішній віцемаршал сойму, відомий „інтерпретатор“ усіх правних формул — п. Цар.

Не станемо пригадувати безнадійної історії перипетій конституційної реформи. Проєкти зміни конституції посипалися, як із рогу обильности: ППС зголосила свій проєкт, ендеки зголосили свої „поправки“. Дискусія у конституційній комісії (і то мабуть не ціла, лише її частина) вийшла вже окремим величезним томом (якого напевне крім коректора ні одна людина не прочитала!). Появилися друком і численні теоретичні публікації людей зпоза сойму. Була переведена на цю тему й анкета. Але все це була безконечна балаканина і писанина, якої практичний вислід проявився у двох безперечних фактах: 1) не зважаючи на весь ґамір довкола потреби зміни конституції на варшавському ґрунті та на всі спроби спопуляризувати цю справу в краю („в терені“), не тільки чужонаціональне але й само польське громадянство, (та й навіть у самій Варшаві), вперто відносилось до цієї справи з ідеальною байдужністю, і 2) ані в попередньому соймі, де ББ мав меншість, ані в теперішньому, де має більшість, не мав і не має ще змоги перевести зміни конституції власними голосами, яких на таку зміну таки замало...

Такий стан тріває і по нинішній день. Ніхто зі звичайних зїдачів хліба у Польщі ніякими змінами конституції ані у сні не цікавиться, не тому, що істнуюча конституція всіх ущасливлює, а тому, що — щораз важче їм добувати щоденного хліба. З другого боку й політичні відносини у Польщі ніби не дуже вказують на поправу взаємин між правлячим табором і опозицією, так, щоби могла повстати на терені сойму здібна для переведення зміни конституції якась санаційно-опозиційна коаліція. Здавалося теж, що й істнуючі міжнародні відносини відсувають на зовсім задній плян проблему розмежування компетенцій репрезентативної, законодатної і виконавчої влади, тим більше, що про єдину доцільну і раціональну зміну державного устрою Польщі, про приноровлення його до справжніх демографічних умовин польської держави, себто про відкинення тези про „національну державу“ і перебудову Польщі на підставі тези про державу національностей, — про *таку* зміну державного устрою ніхто абсолютно в Польщі не думав і не думає!

Аж ось чуємо, що *якась* зміна таки (для кол ББ) актуальна, при чому п. Славек відхилив навіть рубець заслони над тайною, як та зміна має виглядати. Він підкреслив два моменти. Перший з них — це дальше скріплення прав і компетенцій президента, в той спосіб, щоби він став „справжнім зверхником, щоби міг нести відповідальність, яку кладе на нього історія, та щоби нарід почував, що істнує в державі чинник, який найважніші і найважчі справи має у своїй опіці“. Президент має теж дістати право і обовязок „ґармонізувати діяльність і вирішувати конфлікти“ між поодинокими центральними орґанами влади. Друга точка проєктованої зміни торкається, як шумно казав п. Славек, „зіспоєння громадянина з державою“. Це „зіспоєння“ уявляють собі проєктодавці досить кумедно: президент має дістати до помочі „громадянську кадру“, зложену з „провідних“ і „заслужених“ одиниць. Ця „кадра“, це еманація „еліти“, сенат. „Еліта“ вибирає дві третини зрівняного в правах зі соймом сенату, одну третину іменує президент. Першими виборцями сенату („елітою“) є... каваліри ордену „Віртуті Мілітарі“ та „Хреста Незалежности“ — пізніших виборців вкаже вже сам сенат. Сенат має бути постійною установою і тільки частинно його склад буде що два-три роки відновлюваний...

Та й годі. Решта згинула у повіні дуже туманних виводів промовця на абстрактні теми. Залишилось тільки ще одно зрозуміле речення, а саме, що всіх подробиць конституції промовець не може на зїзді розроглати...

Ідея справді капітальна: бувші і теперішні військові старшини, удекоровані за свої військові заслуги орденами, мають вибирати установу, яка має стати ґейби прибічним орґаном президента та ще й із законодатними парляментськими правами. Цікаво, що поруч із таким проєктом своєрідної військової над-оліґархії, полк. Славек підніс як спеціяльну історичну заслугу марш. Пілсудського, що він двічі відкинув диктатуру, а признав, що диктатура не може одоліти всіх труднощів правління державою. Видно, що п. Славек є свято переконаний, що військова оліґархія ті труднощі переборе.

Яким-же робом ББ гадає перевести ту зміну конституції, коли преців не має кваліфікованої скількости голосів? Ми з правдивим зацікавленням ждали на „Ґазету Варшавску“. Ануж період русофільської хвилі у закордонній політиці та санаційно-ендецької приязни у внутрішній національній політиці, ануж той нинішній час скаже ендекам піти на компроміс з ББ й у пункті „зміцнення верховної влади“, яке чейже вони віддавна пропаґували?! Вступна стаття у згаданому центральному ендецькому органі цілком ті сумніви розвіває. „Сама концепція надзвичайно нещаслива... Помисл п. Славека є фатальний... в таборі пілсудчиків панує повний упадок політичної думки і кріза ідеї...“ Так відповідають ендеки на заяву полк. Славека. Чи та заява була пробним бальончиком, чи справді послідують за нею практичні заходи для переведення такої ґеніяльної зміни конституції (істнують чейже ріжні способи запевнення собі більшости в часі голосування!) — це побачимо невдовзі.

Покищо ми, українці, у тому щасливому положенні, що не маємо чого хвилюватися: адже між нами нема людей „передових“ і „заслужених“, ми не є „еліта“, кавалірів польських військових орденів між нами нема, ми a priori позбавлені пасивного й активного виборчого права до одної парляментарної палати і ця „справедлива“ реформа взагалі викидає нас поза скобки дискусії...

Положення українських учителів-еміґрантів на Закарпатті.

II.

Чим було обумовлене це приняття українських еміґрантів? Офіційно це пояснюється, мовляв, потребою в учителях та браком місцевої інтеліґенції. Але це тільки одна з побічних причин. Свого часу для підсилення москвофільського напрямку шкільний відділ прийняв чимало росіян-еміґрантів, які, розуміється, намагалися надати країні „русскій“ характер. Але що вони не знали добре мови, то не могли мати бажаного впливу на населення, що більше — тільки викликали до себе ненависть. Характеристично, що ці росіяни не зупинялися навіть перед такими нікчемними засобами, як підступ, виступаючи всюди як українці (!), з тим, щоб ненависть до московської мови переходила в дійсности на українців. Були такі випадки, коли учитель читає московську книжку селянам. Ті починають кричати: „Це не по нашому, це по вікраїнському, геть з нею!“ Тоді учитель бере книжку українську, читає. „Оце наша, таку хочемо, це по нашому, по руськи!“ Такі були наслідки цього підступного крутійства і треба було покласти чимало праці, щоби привернути думку мас на справжню дорогу. Тоді місцеві українці почали домагатися, щоб шкільний відділ приймав на учительські посади не тільки росіян, але й українців на тій самій основі, що росіян.

За проведення цього довелося чимало боротися. Крім того чільна група української еміґрації внесла кілька меморіялів до чехословацької влади, прохаючи уміщення абсольвентів високих шкіл на Закарпатті, як рідній землі, де вони матимуть змогу пристосувати свої теоретичні знання на практиці, а одночасно будуть корисні для держави тим, що піднесуть населення Закарпаття на вищий культурний рівень. Відомо, що чсл. влада поставилася якось дивно нерішуче до цих меморіялів і хоч про око не виявляла свого незадоволення, але в дійсности припинила майже зовсім допомогу важнішим українським еміґрантським установам. Особливо це виявилося дуже помітно після того, як М. Ю. Шаповал поставив перед еміґрацією завдання стати на ґрунт самодопомоги, унезалежнитися цілком від чехів і свою працю оперти виключно на кошти та сили українського громадянства. А що покійний М. Ю. Шаповал убрався поважно до здійснення своїх намірів, упав у неласку „благодітелів“ і на еміґрантські установи посипалися численні удари. Одночасно на Закарпатті почали закладати численні чеські школи. Але що місцеве населення відразу ж поставилося рішучо вороже до них, то чехи старалися притягнути все податливих на подібні махінації жидів, які охоче, часто-густо за шинкові концесії (число яких за час прилучення Закарпаття до ЧСР зросло до неймовірности!), посилали петиції про відкриття чеських шкіл, до яких посилали радо свої діти. Та нехай би собі чехи з жидами це робили, коли б ці школи та учителі не оплачувалися коштом більшости тутешнього українського населення. Це викликало знову тільки обурення.

З кожним роком через свою чехізаційну політику чехи почали тратити органічний звязок

а нашим населенням, який у свій час придбали завдяки українцям, тим самим, яких „по братерському" викинули за кордон. Тимчасом мадяронська інтелігенція, учителі й духовенство, до тогож і більшість мадярофільського жидівства, будучи в курсі всіх справ і, особливо, послідовного у своїй політиці, почали сильну ревізіоністичну пропаганду серед нашого населення: очевидно — в користь сусідньої Мадярщини. Ця пропаганда, яку мадяри вели зручно не тільки за кордоном, але особливо тут на Словаччині й Закарпатті, мала добрий грунт і набрала таких розмірів, що імпортовані сюди чехи (а їх тут уже набралося за цей час понад 40 тисяч; офіц. статистика подає 36 тисяч!) перебували просто в страху.

Думаю, що саме ця остання обставина найбільше спричала тому, що краєвий уряд рішив приняти на „посади" учителів українців-емігрантів. Іншими словами: треба було знову звернутися до послуг українців і то як для ослаблення штучно роздмуханого самимиж чехами вкупі з москалями й мадярами москвофільського напряму, так і для відбиття мадярської протидержавної пропаганди. Але що українці все на Закарпатті матимуть органічний звязок з населенням, а з тим і деякий вплив на його культурний та господарський розвиток, що рівнозначне з обмеженням чеського впливу, то чехам треба було поставити українців-емігрантів у такі умовини фізичного животіння, щоб вони взагалі нічого в цьому напрямі не могли робити. Вільна дорога була тільки в напрямі підтримування чеської політики. Ба, навіть чисто педагогічна праця була реґляментована в школі до таких детайлів, що вистане написати замісць „о" — „і" (кôнь = кінь), як на учителя-емігранта накидалися за те „і", що „це український правопис", що „тут не Вікраїна, а Подкарпатска Русь" і т. п. Такий учитель уже був „несполеглів" (неблагонадійний), „честни чльовек, але подезжельи" (чесна людина, але підозріла). За ним пильно стежили, про кожний крок його доносили шпіцлі на жандармські станиці, а все це йшло до інспектора шкільного відділу та всіх відповідних інстанцій. Наслідком того всього ціла низка неприємностей для учителя-емігранта, переведення до іншої школи (в кращому випадку), або звільнення з посади (в гіршому).

Українських емігрантів приймали на т. зв. „договор", як „договорних учителів" тільки на час потреби; нормально на 10 місяців. Але цей час міг бути довільно зменшений інспектором або шкільним відділом, а то на основі 15 § умови, який давав можливість одномісячної відмови наперед від служби. Платня по договору такого вчителя була місячно коло 560 кч. і виплачували її часто дуже неправильно в кінці місяця; 25 проц. умовленої платні виплачували в кінці шкільного року, звичайно в середині літніх вакацій. За ці гроші на Закарпатті, де все значно дорожче, ніж у самій Празі, тяжко прожити. Тим гірше положення таких договірних учителів, які мають родину: вони на дружину і дітей нічого не дістають. Заробляти побічно заборонено тай нема найменшої змоги. Тому більшість з них живе в тяжких злиднях і довгах, не маючи ніякої змоги вирватися з них. З правного боку ці учителі не мають де факто ніяких прав і то не тільки громадянських, але навіть як члени учительської корпорації. Це окрема сторінка тутешніх юридичних відносин.

Уявіть собі: учителя з академічною освітою, професора середньої школи або інжиніра призначать тільки „допомоговим" учителем (помічником учителя!) до народньої школи, де буде управителем „учитель", що в свій час закінчив якусь церковно-учит. семинарію чи педагогічні курси та який за ввесь час свого вчителювання „перечитав" дві-три книжки (одна з них підручник аритметики, а друга — „наука о родном краю"...), необхідні для навчання в нар. школі; учителя, який не вміє висловити ніодної думки, не то що написати її або пояснити дітям навіть найпростіше явище природи, фізики, тощо. Такий „пан учитель" буде „паном директором" народньої школи в Н... Зауважимо, що чи не більшість „панів-директорів" на Закарпатті така, як вище описаний учитель.

Приділення до школи як помічного вчителя академічно освіченої людини означає цілий переворот у школі. Передовсім росте авторитет „п. директора"..., бож під його рукою не хто-небудь, а професор або інжинір. Але це тільки перший мент; за кілька днів науки авторитет „п. директора" котиться до долу з неймовірною скорістю; натомісць зростає авторитет „помічного" вчителя! Діти починають ходити до школи, чого вони не робили раніше, не зважаючи на ріжні засоби примусу, починаючи від грошової кари і кінчаючи кількома днями вязниці... „Е, це вже небезпека" для п. директора (розуміймо: мадярської справи). Бо русин починає цікавитися наукою, посилає діти до школи, а батьки не будуть платити штрафів... Тут якась причина... Дак цеж українець, еміґрант. Доки його не було — все було „в порядку", а він прийшов — „діло" почало казитись... Ні, треба щось робити. Найкраще наговорити проти людей, щоб дітей не посилали... Очевидно, це можна сказати не всім, а тільки деяким, хто з нами"... І пішла праця. Але вона минається з метою. Діти до школи нового учителя ходять радо; їх родичі радіють з успіхів і самі заявляють: „Най учитель учить так, як учить, по українському; дак цеж по нашому, по руськи; діти його добре розуміють... Такого вчителя ми ще ніколи не мали... Цей щось варта, але той"...

Отак назріває психольоґічно той грунт, який неминучо доведе до конфлікту на тлі чи то правопису чи іншої дрібниці між нашим учителем і „п. дирехтором".

Л. Вітровський.

(Докінчення буде).

Траґедія середущого й молодого покоління.

XIII.

ЗАКОН БОРОТЬБИ.

В природі обовязує закон боротьби. Боротьба змагання — це життя, супокій — це смерть. Закон боротьби істнує в ростинному і звіринному світі. Сильні рослини заглушають і не дають розвиватися слабим. Одні животини, одні звірята винищують і зїдають других.

Закон боротьби, закон змагання обовязує й у взаєминах між людьми як одиницями і між народами та державами. Життя народу, подібно як життя одиниці, це вічна боротьба з ворожими силами природи, це безупинне змагання здобути кращі умовини життя й розвитку в найзагальнішому того слова значінні. Культурний і етичний розвиток людства не перепинює боротьби, лише ублагороднює засоби, якими вона ведеться.

Боротьба між народами і державами ведеться без упину не лише в часі війни, але і в часі миру. В часі війни ведеться збройна війна, в часі миру господарська і культурна боротьба. Великі промислові та фінансово сильні держави стараються в часі миру взяти слабші держави в господарську та фінансову залежність. Крім цього такі держави, як Злучені Держави Америки, Англія, Франція і Німеччина змагають до поширення впливу своєї культури і на інші краї, держави і народи. Навіть політичні союзники ведуть зі собою змагання на господарському і культурному фронті. Наприклад Франція не дивлячися на мілітарний і політичний союз з Польщею намагається використовувати Польщу під господарським оглядом і добути корисні умовини для експорту своїх пром. виробів.

Таксамо в часі миру йде на всіх ділянках життя безупинна боротьба між державними і недержавними народами. Державні народи змагають під кожним оглядом припинити природний розвиток недержавних народів, їх винароднювати і зробити їх погноєм для тим кращого розвитку своєї культури і свого багацтва. Недержавні народи вживають усіх зусиль, щоби під освітнім, культурним, господарським і віроісповідним оглядом визволитися зпід впливу народів-панів і жити своїм власним, від нікого незалежним життям. Вслід за тим іде між ними боротьба на культурному, освітньому, господарському, політичному і віроісповідному фронті. Часом боротьба в часі миру потягає за собою більше жертв, як збройна війна. Наприклад господарська політика большевиків на Великій Україні довела до вимертя з нужди, голоду і холоду більше міліонів українців, ніж забрала їх світова війна, російська революція і українсько-більшовицька війна.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 9. СЕРПНЯ 1933.

ЛЕВ ЯСІНЧУК. 5)

НЮ ЙОРК.

Світляні орґії. — Приписана скромність. — Парки. — Музей і схожість культур.

Париж величають европейці містом світла. Того світла в Европі назагал найбільше, якщо не брати під увагу окремих люксусових льокалів по інших краях. Та все це европейське освітлення хіба незамітна частина того, що світлом виправляє Америка.

Нічю деякі частини міста немов у яркому колірному вогні. Там, де находяться театри, світло буквально сліпить. А вже на Бродвею, на Таймсквері — нема ніде у світі подібного. Це справжні світляні орґії. Не тільки широкі дахи піддаша при входах до всяких театрів і ресторанів горять від ріжнородних світел, але на стінах, висоти кількох поверхів, миготять цілі величанські ріжнобарвні мозаїкові образи з... електричного світла. Товпи народу ледви посуваються, а прохід хідниками деяких вулиць то хіба на це, щоби в зимі загрітися від людських тіл. Попід казочними театрами викрикають по ґенеральськи вбрані рослі, пристійні портієри, заохочуючи увійти в середину, а хлопці, прибрані в лібериї, якби на якому дворі східного деспота, стоять випростувані на своїх місцях і рухом руки вказують мовчки, в котрий закрут лябіринту треба йти. Жіноча нагота, що в Европі віджилася, в Америці все ще притягає маси. Богатші й убожчі театри також виставляють на дворі замісць вивіски викроєні з картону природної величини ясно освітлені образи на пів нагих жінок. Вони будуть у салі пописуватися при верескливій музиці, а часом і при крикливому співі зужитого контральту не тільки на сцені, але й на містках, що виходять далеко в глубину салі понад головами глядачів. А при тім американці великі пуритани. По всяких „сальонах штуки", чи по дешевеньких (за одного цента) фотоплястіках показують, щоправда, образи нагих жінок — але все таки обслонені бодай у деяких місцях легесеньким мусліном. На сцені танцюристки скидають за кожним нумером танцю по одному кусникові убрання, яке й без того лише дещо закриває тіло, але останню частину скидають лише на момент і то щойно тоді, коли в кінцевому виступі половиною тіла вже сховалися за куліси. Всеж таки недавно тому писали, що американський митний уряд не впустив образів і рисунків американського маляра Вістлера (який жив і помер в Европі). Як причину подали, що образи not delicate enough (за мало делікатні). Митний урядовець, що міг би вже бути загартований на всякі річи, відповідає, що не міг допустити таких образів, на які не міг би дивитися без румянців на лиці...

В тій околиці пишається й казковий величавий Парамаунт і Раксі (театри), а недалекі відти будинки опери чи концертів стоять скромні, якби які склади старого краму.

Хто втомлений огляданням тих автомобільних випарів і хоче дихнути дещо кращим воздухом, нехай іде до Централ-парку, що простягається в самому осередку міста на просторі 879 акрів. При виході від 59 вулиці й 8 евню стоїть величавий памятник з білого мармору. Дерев у парку справді не так багато, як в европейських парках, але зате гарні поляни, природні вистаючі скелі, рід печер, стави й численні місця до спортової гри та приладдя до руханки й діточих забав. Серед парку величається нова Америка старим, близько 4-тисячлітнім оригінальним обеліском, привезеним 1880 р. з Єгипту з добре слідними гієрогліфами. Цей обеліск, дарований Злученим Державам кедівом Єгипту, привіз В. Вандербільд коштом 103.000 долярів. Як старинна річ — обеліск у великому пошанівку в американців, як зрештою всяка старовина. Вони немов відчувають, що це одна з нечисленних царин, яких не в силі створити... доляр; що ці памятки можуть повстати тільки з пилу століть серед народів високої культури.

Хто любить ходити власними ногами, той може зробити в парку 50 кільометрів, не повертаючи ані разу на ту саму дорогу. Обчислили, що цей парк відвідує річно 50 міліонів людей. Але хто бачив тут у літі прилюдні симфонічні безплатні концерти, той буде сумніватися, чи це число не є за мале!

Зрештою — не то парків, але загалом дерев у Ню Йорку мало. Скорше покажуть вам тут найбільший банк, найдовшу дорогу, найбільшу льокомотиву, навіть найгрубший портфель; але за зеленим деревом — треба пошукати. За більшим комплексом дерев поза центральним парком треба їхати около півтора години експресом підземної залізниці до ботанічного чи зоольоґічного городу, чи до кортлендпарку, якщо тільки зможете коліньми й ліктями дотиснутися до вагону в таку пору, коли дрібку часу можете вжити для себе.

По одному боці центрального парку величанський музей старинности, по другому боці

По стороні державних народів беруть участь в цій боротьбі: держава при помочі законодатної влади і державного бюрократичного апарату, школа, церква, політичні партії, всі товариства, установи і преса пануючого народу та всі ті громадяни, приналежні до пануючої нації, які живуть на території недержавного народу. По стороні недержавного народу беруть участь в боротьбі за право до життя і можливість розвитку всі члени нації, згуртовані в церковній організації, в політичних установах, в культурних, освітніх, гуманітарних, релігійних, наукових, спортових, господарських і т. п. товариствах. Часом відбирається недержавному народові всі права, всі можливости розвитку. Тоді веде він працю у підпіллі, організує тайне навчання, як це за царату робили поляки у Королівстві, тайні товариства і визвольні організації, як це напр. роблять українці під більшовицькою владою (процес Єфремова і тов.).

Державний нарід має військо, поліцію, суди, і може фізичною силою вимушувати послух. Недержавна нація не має того всього, але в неї почуття єдности і солідарности, почуття спільного національного інтересу і національної чести витворює моральний примус і національну дисципліну, які дуже часто сильніші від фізичної сили.

Історія всіх народів і часів учить нас, що можна на якийсь коротший чи довший час при помочі насильних засобів припинити розвиток поневоленого народу, але нема у світі такої сили, яка могла би на довшу мету придавити змагання до визволення такого народу, який має національну свідомість, вміє вперто працювати й безупинно боротися за свій розвиток, за здійснення найвищого права нації. Політика насильних засобів, політика екстермінації і денаціоналізації кінчиться скорше чи пізніше повною перемогою гноблених. Життєвий досвід навчив англійців цієї великої правди. Англійці, нарід найбільш завойовницький світу, нарід, який у віковому досвіді здобув знання правити континентами, переконалися в недоцільности насильних засобів і надають кольоніям і поневоленим народам права, зближені до самостійности, вважаючи, що в цей спосіб довше задержить їх при собі. Але на наших очах бачимо, що декого історія ще в нічому не навчила. Нові держави, які повстали в Европі по світовій війні, вірять у всемогучість державної влади, вірять, що їм вдасться насильними засобами винародовити населення і землю недержавних народів. Даремні їх сподівання. Так, як ще нікому, так і їм не вдасться виконати тієї сизифової праці.

У нас загал не добре розуміє, як виглядає в приватному житті закон вічної боротьби. Багато старших, а в першу чергу націоналістична молодь думає, що тільки збройна боротьба є визвольною боротьбою та вслід за тим не доцінює а навіть нехтує муравлину працю-боротьбу на освітньому культурному і господарському фронті. Треба тверезо заглянути правді в очі і ствердити, що при сьогочаснім розвитку воєнної техніки недержавний нарід може здобути самостійність тільки у двох випадках, а саме:

1) Коли пануючий нарід веде війну зі сусідами; 2) коли на території і серед пануючого народу вибухне революція.

Наприклад Велика Україна може здобути самостійність, коли або Совіти вестимуть війну на европейському континенті, або в совітській імперії наступить упадок більшовицької влади шляхом внутрішнього перевороту. Всякі повстання в часі миру є безвиглядні і не ведуть до ціли. Вони лежать навіть в інтересі пануючої держави і тому вона їх дуже часто, так як на Великій Україні, у провокаційний спосіб викликує.

Таксамо не розуміють у нас політичної самостійности і думають, що вона може явитися як деус екс махіна, при однім великім збройнім зриві без муравлиних всебічних підготувань на всіх ділянках життя. Послухаймо, що пише про цю справу Т. Г. Масарик:

„Політична самостійність це тільки зовнішня самостійність. Важнішою є внутрішня самостійність народу, обумовлена його культурними, економічними та соціяльними надбаннями і розвитком, словом його справжньою життєздатністю. Без цієї останньої перша є лише фікцією, прикладом чого може бути „самостійна“ Альбанія.

Індіяни Північної Америки були геройським народом. Вони безупину вели збройну боротьбу з білими наїздниками і між собою. Вони вміли зі супокоєм зносити найбільші терпіння й очайдушно та відважно вмірати. Без огляду на ті прикмети вони вигинули як нарід головно тому, що не вміли працювати, управляти ріллі і всебічно розбудовувати своєї культури.

Т. Г. Масарик пише: „Не підлягає сумніву, що багато дехто поклав би за ідею своє життя; але дивно, що та сама людина, коли від неї не буде вимагатися жертви життя, але кілька років певної, муравлиної праці для цьогож народу, не буде працювати і не зважиться на цей чин, на цей героїзм дрібної і нудної праці. В історії народу бувають моменти, коли обовязком кожного є вмерти, щоби нарід жив“.

Перше речення Масарика відноситься до життя народу в часі миру, а друге до таких історичних хвилин, які пережив український нарід в 1917 і 1918 р. Президент Масарик своїм життям доказав, що в часі миру він умів реальною, муравлиною працею підготовити чеський нарід до самостійного життя, а в часі світової війни, ризикуючи своїм життям і вимагаючи жертви життя від чехів, повів революційну боротьбу чеського народу за самостійність і довів її до побідного кінця.

Багато українців бере активну участь у боротьбі на поодиноких відтинках нашого життя і навіть не здає собі справи з того, яке значіння має ця щоденна, муравлина праця для визвольних змагань. Напр. у нас не бачать звязку початкової освіти з визвольною боротьбою. Не бачать, якою напр. загрозою для майбутньости нашого народу є незвичайно високий відсоток неграмотних серед українців, бо 45 проц. у Галичині, а 72 проц. на північно-західних українських землях. Бо не випадково це сталося, що кількаміліоновий фінляндський нарід, у якого є лише 1 проц. неграмотних, має свою державу, а 40-міліоновий український нарід не зумів її здобути. Міліони неграмотних українців це без сумніву пасивний, коли не ворожий визвольним змаганням елемент. Ведення на темному селі чи серед спольонізованого міського пролетаріяту курсу для неграмотних вимагає більше напруження волі і залізної впертости, як розкинення вночі нелеґальних летючок, чи підпалення копиці сіна. Коли ми збірним зусиллям не побідимо неграмотности, то не дивлячися на геройські подвиги одиниць історичний мент, новий 1918 рік, застане нас знову непідготованими.

Таких примірів значіння органічної праці можна би навести дуже багато з кожної ділянки нашого життя і я вже деякі навів у попередніх статтях, наприклад наше занедбання праці серед міського населення, і в чергових статтях ще наведу.

Те саме відноситься і до культури. Кожний нарід мусить випрацювати свою культуру сам і незалежно, а не переймати її просто від іншого народу, хочаб він посідав вищу культуру. Пасивне переймання може бути вигідне, але є небезпечне. Культури не можна силоміць накидати народові, як це роблять більшовики.

Володимир Целевич.

...історичний. Хто мав нагоду бачити паризький Лювр, льондонський „Британський Музей“ чи інший світовий, для такого в історичному музею Ню Йорку вже не буде особливо багато новин старого світу, хочби то були нахідки з гробу Тутенкгамена. Але всеж таки ніде не найдете такої великої збірки культурних надбань і зразків усіх народів на світі, а особливо такого великого й природного музею індіян та ескімосів, перших громадян цієї землі, з їх побутом, старими муміями й ріжнородними дивоглядними різбленими богами, хіба ще приблизно в Шикаго.

В цьому музею здивується український відвідувач на вид мароканських вишивок у хрестики з геометричними взорами, з барвами червоними, синіми, жовтими й чорними. Туркменські чи індіянські дивани виявлять сильну подібність до наших з Покуття, а кавказькі кафлі з примітивними рисунками нагадують гуцульські старосвітські печі. Українець здивується, коли у пребогатих салях музичних інструментів побачить нашу бандуру й нашу ліру, зачислені до італійських інструментів; таксамо в льондонському **Victoria a. Albert** музею бандура записана як італійський, французький і германський інструмент, а ліра як німецька „Bauernleyer“. Між новітніми памятниками побачить у нюйорському музею нашу булаву, з підписом „russian XVII cnt“ (російська з XVII. ст.).

Очевидно, що тут найде глядач усі школи мистецтва всяких народів і часів на зразках найвидатніших представників, між тим византійщини більше, як у нашому Національному Музею у Львові.

—o—

Збудуймо домівку для торговельної школи!

„Рідній Школі“ під особливу увагу.

У нас говорять і пишуть про потребу розбудови фахового шкільництва, а на ділі про нього не дбають. Возьмім для приміру нашу найстаршу фахову школу, а саме *торговельну* у Львові.

Вона істнує від 1911 р., а досі суспільність не подбала про домівку для неї, хоч своя домівка для школи це питання життя, бо без відповідного приміщення вона не може розбудуватися, а навіть її істнування є кожної хвилини загрожене. Ця школа міститься на III. поверсі чиншової камяниці, у гамірній околиці Краківської дільниці. При тім приміщення за тісне, тому наука на курсах абітурієнтів відбувається пополудні і через те богато молоді шукає науки по чужих курсах. А прецінь цей курс це одинокий у нас суроґат вищої школи і то такої потрібної, бо підготовляючої до праці на господарському полі. Поза тим цей курс мав перемінитися в 2 річну економічно-кооперативну школу, вищого типу, та брак приміщення стоїть цьому на заваді. —

Тому, якщо питання господарського двигнення нашого народу не є тільки гомінким пустословним гаслом, ми повинні подбати про домівку для школи, якої мета підготовити кадри кваліфікованих до господарської праці робітників. Це діло не таке трудне, якби могло видаватися: треба кілька наукових саль і кілька кімнат на кабінети і канцелярії, разом яких 10—12 убікацій, які можна би злучити в одному будинку з фахово-ремісничою школою, яка теж тиняється в чужій домівці. В остаточному разі можна би приміщення торговельної школи здобути через надбудову в одній з рідношкільних домівок. Можна це зробити невеликим коштом, а тоді була би доцільніше використана площа під будинок. Та школа, над якою добудовано би домівку для торговельної школи, мала би в ній природне доповнення, бо 3-річна торговельна школа є надбудовою всенародньої школи, торговельний лицей є надбудовою нової гімназії, а економічно-кооперативний інститут був би завязком вищої фахової школи для абітурієнтів лицеїв. Нічого казати, що таку вищу фахову школу можна би і треба би так збудувати, щоби вона відповідала точно господарським вимогам нашого народу і вона була би для нас справжньою високою школою, якої абсольвенти не ходили би блудом без хліба, а могли би його добути хосенною працею для свого народу. Працюючи для його господарського скріплення рівночасно творили би для себе добрі варстати праці і джерело утримання.

Тому наша „Рідна Школа“ повинна взяти у свої руки діло збудування домівки для торговельної школи, а весь нарід разом з нашою еміграцією повинен прийти їй у цьому ділі з допомогою.

Ямве, 20. липня 1933.

Д. Коренець.

Девятий европейський конгрес національностей.

В днях 2. і 3. липня ц. р. радила під проводом д-ра Вільфана, б. словінського посла в італійському парляменті рада европейського конгресу національностей. Після нарад принято одноголосно таке рішення:

Цьогорічний конгрес має відбутися у вересні в Берні (Швайцарія). Предметом нарад були теж найновіші події в національно-політичній ділянці. Всі національні групи обстоюють дальше основи, приняті конгресом перед вісьми роками і та солідарність европейських національних груп стоїть дальше непохитно.

На дневному порядку майбутнього конгресу будуть такі справи: 1) Діяльність Союзу Народів у минулому році. 2) Справа територіяльного самоврядування. 3) Релігія і народність. 4) Національна дисиміляція і права національностей. 5) Зміст і розбудова понаддержавного громадського життя.

Цьогорічний девятий Конгрес відбудеться, як у минулих роках, перед відкриттям пленарного засідання Союзу Народів, а саме в днях **14—16. вересня в Берні.**

—o—

Гетьманці-скоропадчики в Румунії.

Від деякого часу на терені Румунії намагаються оживити свою акцію українські гетьманці-скоропадчики, або, як вони себе називають, легітимісти.

Декілька років тому гетьманська форма української державности мала своїх прихильників серед українців-буковинців. В міжчасі і там настрої змінилися. Особа-ж гетьмана Павла Скоропадського взагалі не була дуже популярною, а після відомого наступу й розриву зі Скоропадським ідеольога українського монархізму В. Липинського, акція П. Скоропадського взагалі безвиглядна.

Про неї можна було би й не говорити, якщоб зовнішні вияви цієї акції не носили своерідного, щоби не сказати антиукраїнського характеру.

Кадри гетьманців у Румунії складаються здебільша з тих, які свого часу служили в армії Денікіна. Скількість їх ледви чи перевищує двацять осіб. Більшість з них скупчена в Букарешті. Активности вони ніякої не виявляли, але не так давно приїхав сюди молодий Шемет і тутешні гетьманці-легітимісти (а радше п. Шемет) почали вести „українську пропаґанду".

Ось її зовнішні вияви, які заслуговують на те, щоби на них зупинитися.

В газеті: „Наша Реч" з 6. липня надруковано таку нотатку: „Панахида по В. М. Шемету": „В російській посольській церкві в Букарешті відслужено панахиду по відомому українському громадському та політичному діячеві Володимирові Михайловичеві Шеметові, графові Кежгайлові, який помер у Києві 13-го червня. На панахиді було багато присутніх як з української, так і з російської кольонії в Букарешті".

Українці (за виїмком, очевидячки, легітимістів-скоропадчиків) російську церкву бойкотують і туди не ходять, а про панахиду по В. Шеметові довідалися лише з російської газети: „Наша Реч".

9. липня, в тій-же російській церкві, відбувся молебень „з нагоди тезоіменитства та 60-ої річниці народження Його Світлости Ясновельможного Пана Гетьмана Павла". (Так написано в надрукованих по румунськи та по українськи спеціяльних запрошеннях).

Румунський текст у цих запрошеннях свідчить про те, що вони розсилалися й румунським громадським та політичним діячам.

Отже чи таку „пропаґанду" українських самостійницьких змагань можна назвати українською?

Може вона й відповідає політичним концепціям прибічників бувшого гетьмана Павла Скоропадського, але чи вяжеться вона з національною гідністю українського монархіста? На цьому тлі набірає своєрідного значіння стаття в 9-му числі париської газети: „Єдіний Фронт!... новой Россії" п. н. „Русскіе в Ґерманії". Росіян в Німеччині автор цієї статті ділить на 4 групи. В ній, між і иншим, читаємо таке:

„Третя група „старіков", на якої чолі стоїть генерал фон Лампе, д-р Боткін, професор Ванічка, Мляя та Скоропадський з товариством. Їх небагато, але вони вважають себе „за сіль землі", не збіраючися знизити до молоді. Молодь відповідає їм призирством. Дідусі інтриґують у Берліні і пишуть „пасквілі" до Парижа, знаходячи співчуття у Шатілова та йому подібних панів. Роля їх кінчається".

Чи, не про бувшого гетьмана П. Скоропадського пише: „Єдиний фронт!... новой Россія", кажучи про „дідів росіян в Німеччині?

(Українтаг).

Зміняють польські назви на німецькі.

БЕРЛІН, 7. 8. ПАТ. „Монтаґ Пост" повідомляє, що провінціональний соймик Тошек-Ґлівіц на німецькому Шлеську рішив на внесення націонал-соціялістів змінити всі польські назви сіл на німецькі. Таких сіл має повіт 61 на загальне число 90.

ВЕЛИКА ПОЖЕЖА ФАБРИКИ.

ЛІЛЬ, 7. 8. ПАТ. Величезна пожежа волокнної фабрики в Фівс (передмістя Ліль) знищила до тла фабричні маґазини, в яких було ок. 5 міл. кґ. бавовни. Шкоди є на 45 міл. франків. Втрат у людях не було. Тогож дня у Кале згоріла велика фабрика тютюну. Шкоди є на 6 міл. франків.

КАТАСТРОФА ПІДВОДНОГО ЧОВНА.

З Тульону повідомляють, що французьке підводне човно „Фортуна" зударилося з кружляком „Жан Бар". Човно затонуло. Скільки людей загинуло, невідомо.

Ширіть наш часопис!

Хотять мира, але німецького.

БЕРЛІН, 7. 8. ПАТ. Вчора на полях Темпельгофу відбувся рапорт 6 гітлерівських штурмових бригад з Берліна і бранденбурської провінції при участи 100.000 омундурованих членів з прапорами й орхестрами. Командант східної групи Гайне заявив між іншим: Ми станули тут, щоби заявити світові, що в Німеччині править нове покоління, яке хоче мира, але німецького. Свято скінчилося промовою шефа штурмівок Рема, який закликаючи до дисципліни і послуху вождові, зазначив, що брунатна армія не занехає боротьби, доки вся Німеччина не буде пронята духом націонал-соціялізму, стаючи знову німецькою країною і доки все, що суперечне з німецьким характером не буде знищене.

—o—

ХОЧЕ 18.000 ПОЛІЦАЇВ.

БЕРЛІН, ПАТ. „Берзен Цтґ." повідомляє з Парижа, що Дольфус зложив там проект створення 18.000-ої поліції в Австрії, щоби винищити нац. соціялізм в Австрії. Малаб це бути військова орґанізація. Франція мовляв у порозумінні з Англією та Малою Антантою годиться на це внесення.

В Індіях кипить.

АГМЕДАГАТ, 7. 8. ПАТ. Жінку Ґандія разом з 15 іншими жінками, членами гіндуського конгресу, випустили з вязниці в Сабарматі, де перебувала від 2. ц. м. Однак вони відмовилися підписати зобовязання, що не будуть видалюватися, тому їх арештовано знову.

СІМЛЯ, 7. 8. ПАТ. Англійські літаки збомбардували індійську місцевість Коткай, знищивши її до тла.

Чи „найра" поможе?

Конґрес Зл. Держав у Вашинґтоні, приняв, як відомо, закон про відбудову краю з промислового застою. Той закон назвали „Нешенел Індострі Рікавері Ект" або коротко NIRA (найра). Президент Рузвельт покликав опісля до життя окрему федеральну установу у Вашинґтоні для виконування постанов того акту. Ця установа називається Нешенел Рікавері Адміністрейшен або коротко NRA. Головою тієї адміністрації є генерал Джансон.

Про Найру і Нру говорив теж президент Рузвельт у радіо, сказавши між іншим: „Найра створить прилюдні (публичні) роботи, які дадуть працю безробітним. Будова пожиточних проектів на протязі років зверне бодай половину грошей державі. Через Найру влада дасть змогу фармерам зменшити продукцію і збільшити ціни фармерських продуктів. Найра вимагає, щоби всі промисловці згодились, покищо добровільно, дати всім робітникам однакові платні за однакові години праці (означені найвищі скалі платень). У ткацькому промислі Найра касує працю дітей. Всі промисловці, які приймуть добровільно умови Найри, нехай повідомлять про це негайно президента, а відтак їх імена будуть подані на почесних списках у всіх почтових офісах, і всі фабрики та робітні одержать на свої вікна відзнаки „найри". Найра мусить перемогти безробіття і ми вже більше не переходитимемо такої зими як минула. Одначе все те залежить від громадянства".

Однак надії — пише український часопис „Америка" — на тривкий успіх Найри ще малі. Скажім, що дійсно половина безробітних вернеться швидко до праці. Приймім, що вони випродукують нові маси ріжних товарів. Але що з того, як не буде їх кому купувати? Як торговля не поступить вперед, так і промисли знову мусять стати, хочби ідучи за покликом президента небаром обновили оживлену працю. Остануться хіба прилюдні роботи, на які треба буде платити більші податки, а тих не буде з чого платити, як не буде бизнесу. Одна лише недуга в Америці минулася, це спекуляція. Але є ще інші, як завеликі і забогато промислових міст; забогато промислових робітників, а від трьох літ безробітних; завелике число так званої „середньої кляси"; життя „понад стан", цебто понад прибутки буджету, федеральної влади, стейтових влад, міських влад, в більшости родин американської нації; надмірні витрати на непродуктивні вигоди; упадок інвестицій і т. д.

А на все це треба ще раз і ще нової „найри" з якнайбільше радикальними засобами лікування.

Праця в мясному промислі.

ВАШИНҐТОН, 7. 8. ПАТ. Джансон акцептував тимчасовий кодекс для мясного промислу, який передбачує 40-годинний тиждень праці для 140.000 робітників. Кодекс дасть крім того працю 20.000 робітникам.

—o—

Воєнний стан в Ірляндії.

З Дебліну повідомляють, що премієр де Валера з огляду на поголоски про намір державного замаху обсадив військом державні будинки та парлямент. Минулої середи в буфеті парляменту вибухла пожежа в часі, коли члени урядової партії приймали де Валеру обідом.

Ситуація в Дебліні дуже напружена. Побоюючись революційної акції, уряд покликав спеціяльний леґіон оборони, який обсадив важніші державні будинки. На основі поліційних рапортів виходить, що пожежа в парляментарному будинку була ділом революційних елементів.

Зносять проґібіцію в Америці.

На основі інформацій американської преси 36 стейтів Зл. Держав відголосує вже до половини листопада ц. р. в тій справі, отже за яких три місяці Америка малаб уже попрощатись офіціяльно з проґібіцією.

Досі заявилося за знесенням проґібіції 21 стейтів (всіх є 48). Дальші стейти будуть голосувати: Арізона 8. ц. м., Мізурі 19. ц. м., Таксас 26. ц. м., Вашінґтон 29. ц. м., Вермант 5. вересня, Мінесота 12. вересня, Меріленд 12. вересня, Айдаго 19. вересня, Ню Мексико 19. вересня, Флорида 10. жовтня, Норт Каралайна 7. листопада, Огайо 7. листопада, Пенсільвенія 7. листопада і Савт Каролайна 7. листопада. Це 15 стейтів, а треба 16, щоби повалити проґібіцію. З решти 12 стейтів ще 5 не визначили речинця голосування, хоч можуть ще голосувати цього року і мабуть голосуватимуть ще цієї осені. Інших кілька хотять голосувати аж в 1934 році, але як проґібіція впаде, то можуть голосувати собі, коли їм сподобається, це вже не буде мати ніякого значіння.

Якщо проґібіція впаде в половині листопада, то конґрес у Вашинґтоні певно у січні прийме нові постанови про упорядкування справи виробу, привозу і торговлі алькогольними напитками.

200 ОБВИНУВАЧЕНИХ У ДЕРЖ. ЗРАДІ.

ПАРИЖ, 7. 8. ПАТ. Преса на основі вісток із Голяндії повідомляє, що німецький уряд хоче надати розправі проти здогадних підпалячів райхстаґу Ван дер Лібе й тов. характер маніфестації. Хід розправи та присуд мають доказати силу й авторитет уряду. Речинця розправи ще не визначили. Німецький уряд хоче злучити розправу за підпал із 100 чи теж 200 розправами за шпіонажу та державну зраду. Тими розправами, які почасти сфільмують і почасти передаватимуть через радіо, німецький уряд хоче закінчити формально добу гітлерівської революції.

РУМУНІЯ НІКОЛИ НЕ НАПАДАТИМЕ.

БУКАРЕШТ, 7. 8. ПАТ. У місцевості Мамшесті на святі в честь погибших на війні король Карло в промові сказав м. і., що Румунія ніколи не нападатиме, одначе все відповість, коли на неї нападуть.

Сепаратистичний рух в Еспанії.

МАДРИД, 7. 8. ПАТ. Катальонці розпочали енерґійну аґітацію серед населення Ґаліції та Баскії, що має на меті зорганізувати спільну сепаратистичну акцію. В Барцельоні відбулося віче, в часі якого представник Ґаліції заявив, що ця країна находиться під перемогою та в еспанській неволі. Подібні сепаратистичні тенденції виявляють баски. Акція грозить розсадженням рам дотеперішньої конституції, що може мати поважне значіння не тільки для розвитку внутрішніх відносин Еспанії, але й для міжнародньої ситуації.

—o—

ВОЄННИЙ СТАН.

НЮЙОРК, 7. 8. ПАТ. „Нюйорк Таймс" повідомляють, що президент республики Куба, Махадо, оголосив у столиці краю, Гавані, воєнний стан наслідком страйку, що є пасивною революцією проти його уряду. Залізнича комунікація спаралізована, перервали теж телеграфічні дроти. В кількох місцях дійшло до заворушень, звернених проти Обреґона, президентового шурина. Амбасадор Зл. Держав посередничить, одначе без успіху.

Львівський магістрат і українці Знесіння.

Львівський магістрат веде господарку з великою шкодою для знесінчан!

Українці Знесіння не були прихильниками прилучення їхньої громади до Львова. Пишу тому „їхньої" громади, бо ще донині 80 проц. земельної власности Знесіння на поверх 4 км² простору є в руках українського населення. Їх нехіть, без огляду на обіцяні магістратом добродійства міста, вповні оправдалась. На доказ викажу згрубша декілька фактів з ненормального відношення між обома громадами.

Пятьнацятьтисячне населення Знесіння не має донині ніодого радного в магістраті.

Дороги у Знесінні в жалюгідному стані.

Кримінальний елемент вибрав собі Знесіння, як найкращий осідок. Населення зубожіло, а міські податки піднеслись. Виявом крайно неприхильного відношення магістрату до знесінчан є справа знесінських гір (80 моргів), приватної власности українців. Власники тих гір діставали за природні їх богацтва поверх 12.000 зол. річного доходу. Продавали камінь, шутер, білий і жовтий пісок, глину до відливу заліза й інші матеріяли. З хвилиною прилучення Знесіння до Львова магістрат замкнув ці гори, наложивши печатки на проїзди і за нарушення цього розпорядку накладає на власників по 200 зол. кари. Вимагає він урегульовання власниками теренів експльоатації, що коштуватиме 40.000 зол.

Безліч прохань не зворушили нікого. А прохання ті були получені з великими грошевими коштами. Предложення одного тільки експльоатаційного пляну коштувало до 3.000 зол.

Власники не роблять найменших перепон тисячам прогульковців, що кожного дня як літом, так зимою просто облягають цей терен. Військо робить там щоденно вправи і платить мізерну тенуту в сумі 800 зол. річно. (Австрія від 100 літ платила 3.600 корон річно).

В 1912 році подарували знесінчани в найкращому положенні своїх гір 2-моргову площу на цвинтар та установили власником його греко-кат. церкву у Знесінні. Магістрат, набравши відваги у своїй всевладі, видав наказ, на основі якого цвинтар переходить тепер на власність магістрату! Даровану приватну власність церкві міг би перенести при помочі розпорядку на власність магістрату хіба якийсь магістрат у глибокій провінції, і то не знаю, чи мав би до цього відвагу, а тут діється це під боком воєвідства.

Є на цих горах кілька моргів вільхового ліса-молодняку. Власники зберігають його, як таму перед зливними дощами. Австрійський уряд видержавив був на 18 літ за доброю винагородою кільканацять моргів ярів у цих горах і заліснив їх, хоронячи залізничий тор від зализів. Аренда скінчилась і тому звільнено сторожів уряду. Брак сторожів до того степени роззухвалив нині львівське шумовиння, що воно, переловлене на вирубі дерева, грозить сокирою, револьвером, ножем, а навіть побиває власника!

Подаю прилюдно на сторінках преси жалюгідну і шкідливу господарку львівського магістрату до відома львівському воєвідстваю, бо сумніваюсь, чи це дійшло до його відома. Припускаю, що всі прохання і протести Знесінчан, які впливають від 2 літ, опинилися в магістратських кошиках тільки тому, що вони українські.

Агат. Добрянський.

—o—

По широкому світі.

— Австрійський канцлер Дольфус на запрошення Мусолінія удасться незабаром до Риму, де переведе політичні розмови.

— Акція арабських саботажистів супроти жидів у Палестині треває дальше. В останніх днях кількадесять арабів пробувало знищити засіви жидівських кольоністів у Белт-Альфа.

— Гамбурський сенат рішив усунути памятник Гайне, що стоїть в однім з міських парків і сховати до музею.

— В надренській окрузі Дуізбург-Гамборн арештовано 96 осіб під замітом комуністичної агітації.

— Конгрес німецьких католицьких союзів студентських в Ахені рішив зірвати із студентськими католицькими організаціями в Австрії.

— Радянський уряд зменшив суму, жадану за східно-китайську залізницю, із 250 міліонів золотих рублів на 200 міліонів, однак до порозуміння з Манджурією далеко.

НОВИНКИ

— **Відгук смерти о. д-ра І. Фіголя — безплатне місце у бурсі.** На вістку про смерть о. д-ра Івана Фіголя, бувшого голови та заступника голови обох бурс: ім. кард. С. Сембратовича і ім. митр. А. Шептицького у Львові, зійшлися Старшини обох тих бурс на жалібне засідання і під проводом сеніора радника Сид. Громницького, що в зворушливих словах підніс великі заслуги Покійника, порішили на увіковічнення Його памяти уфундувати в кожній з тих бурс одно безплатне місце для бідного талановитого й пильного ученика.

— **Черемош підноситься.** Наслідком кількатижневих дощів вода на Черемоші піднеслася на 2 метри й ушкодила залізничий міст на транзитовій (ще не урухомленій) лінії Кути—Снятин—Залуче. Цей міст, довгий на 306 метрів, вибудовано в 1930 р.

— **Скаженина в краю.** З ріжних сторін Сх. Галичини надходять вістки про щораз частіші випадки скаженини, яких жертвою падуть навіть люди. У Винниках під Львовом умер 71-літній Йосиф Котович, покусаний перед кількома тижнями скаженим котом. В Солонці умер серед проявів скаженини 18-літній парубок Тимко Бурий, якого покусав пес приблуда. В Яснисках коло Брухович занедужав на скаженину кінь одного селянина. Коня відставлено до Львова, де вбила його санітарна влада.

— **Скандальна афера в Перемишлі.** В комітеті несення допомоги безробітним в Перемишлі викрито великі зловживання. В склад комітету входили, як стверджує польська преса, самі бебеки. Розпоряджаючи громадськими грішми, ті панове вели розгульне життя, платячи між іншим рахунки в ресторанах і всякі приватні зобовязання асиґнатами й бонами комітету. Перемиське громадянство обурене до краю тим фактом. Голодні нуждарі не могли дістати бохонця хліба для себе, а партійні достойники марнували призначені для них гроші на забави.

— **Дальший спадок консумції пива.** Найтепліший місяць, липень, не приніс поправи в броварництві. В тім місяці польські бровари продали ледви 137 тисяч гектолітрів пива, що в порівнанні з липнем м. р. дає зменшення збуту на 40 тисяч гектолітрів. Процентово це дає 22.6 прц. спадок консумції. За перших 7 місяців ц. р. зменшилася консумція на 208 тисяч гектолітрів, або 24.5 прц.

— **Із світової вистави в Шикаґо.** Дня 21. липня ц. р. посол литовської держави у Вашинґтоні, Броніс К. Балутіс відвідав — як повідомляє філядельфійська „Америка" — Український Павільон на світовій виставі в Шикаґо. Він оглянув усі українські експонати, а потому яку годину забавив у Павільоні, пильно до всього придивляючись і ґратулюючи представникам Української Виставової Корпорації за досягнені успіхи. Був в товаристві полковника Павла Задейкіса, ґенерального консуля Литви в Ню Йорку, та Йонаса Вайлохайтіса, одного з найбільших промисловців та банкирів на Литві. Посол Балутіс виніс надзвичайно гарне враження і в розмові з високими литовськими урядовцями після відвідин у Павільоні кількома наворотами висловлював свій подив для українців, які хоч і не мають держави, так гідно зарепрезентували себе на світовій виставі. Крім того завитав до нашого павільону японський міністр авіяції, який теж незвичайно заінтересувався нашими експонатами та павільоном. Оглянувши павільон та все, що в нім є, японський гість сказав, що якби на цій виставі давали нагороди, а він був би суддею щодо тих нагород, то він дав би першу нагороду японському павільонові, а другу українському. З інших визначних гостей за останні часи слід згадати Клеренса Деррова та відому американську поетку пану Ло. За браком української держави та українського дипломатичного або консулярного заступництва, цій нашій хаті на світовій виставі часом доводиться відігравати спеціяльну ролю, ролю амбасади від українського громадянства. Так в литовський день, 16. липня, д-р Мирослав Сіменович як голова Української Виставової Корпорації привитав литовців від українського суспільства, що викликало велике і загальне одушевлення серед десяток тисяч присутніх литовців. Коли знову наспіла до Шикаґо звістка про трагічну смерть литовських авіяторів, то в порозумінні з визначними литовськими громадянами міста Шикаґа, український прапор на нашім павільоні з наказу д-ра Сіменовича знижено на пів щогли, на знак жалоби.

— **Український католицький зїзд у Канаді.** В Монден Альберта (Канада) відбувся в днях 4—6. серпня ц. р. український католицький зїзд з приводу 1900-их роковин смерти і воскресення Ісуса Христа. У святі взяв участь єпископ Василь Ладика.

— **Самосуд на спортовому грищі.** Минулої неділі відбулися перші мечеві змагання за вхід до львівської окружної ліґи. Підчас мечу Гасмонея—Бялий Ожел у Львові, що скінчився, як відомо, вислідом 2:0 в користь жидівської дружини, воротар Бялого Орла, Слівінський, обурений признанням суддею ґоля, стріленого Гасмонеєю, вибіг на середину грища і вдарив суддю Фрайбруна в лице. Взагалі польська дружина, що находиться тепер на передостанньому місці табелі, грала весь час брутально. Справою занялася компетентна влада.

— **Львівська хроніка.** Куратор львівської шкільної округи Ю. Гадомський вернув з відпустки й обняв урядування. Сторони приймає в понеділки, середи і пятниці в год. 13-ій. — У львівському шпиталі вмерла 60-літня Ґітля Горовіц, жінка рабіна зі Станиславова, проковтнувши в самогубному намірі кусник дерева.

— **Краєва хроніка.** В Рибні пов. Косів утонув підчас купелі Іван Глізанка. — Підчас судової розправи в Желехові пов. Гарволін якийсь Бернацький застрілив свою 27-літну жінку, б. учительку. — В Живці арештовано кількох скарбових урядовців наслідком службових зловживань.

— **Дідусь казав здезертерувати.** У військовому найв. суді у Варшаві відбувається розправа за шпіонажу проти І. Оверчука. Справу цю розглядав уже окружний суд і тоді Оверчука були увільнили від закиду шпіонажі, а засудили за дезерцію на рік вязниці. Проти присуду вніс апеляцію прокуратор. Тому кілька місяців Оверчук, що саме кінчив військову службу, втік літаком до СРСР. Більшовики видали Оверчука польській владі. Тепер Оверчук станув знову перед судом. Він виправдує свою втечу до СРСР тим, що вчинив це наслідком листа, який дістав від дідуся з СРСР. Дідусь взивав його, щоби приїздив до СРСР.

— **Вміли красти.** Невідомі вломники закралися до крамниці канцелярійного приладдя „Софія" при вул. Брацькій у Варшаві. Забрали там багато вічних пер, опісля вибили отвір до крамниці килимів і тут теж закрали чимало краму. Відси вломилися до ювілерської крамниці Липинського та забрали багато біжутерії. Почали теж розбивати панцирну касу, та видно хтось їх сполошив, бо не докінчили роботи.

— **Церква на продаж.** Находиться вона в містечку Сент Андре коло Будапешту, що було колись многолюдне та багате, а тепер сильно занепало. Цісарева Марія Тереса спровадила туди сербських осадників, що вибудували 8 православних церков, які підлягали білгородському епископові. Однак після війни осадники вернули до Сербії і перед трьома роками було в містечку 150 православних на 6 церков, в яких правилося богослуження на переміну. Тепер парохія виставила на продаж церкву св. Петра й Павла, оголосивши відповідну оповістку в „Пешті Напльо". Ціна коло 25.000 зол. Парохія числить на якогось американця, що купить церкву, розбере і перевезе за океан, щоби там зреконструувати її в оригінальній формі.

— **Французькі летуни Код і Россі**, що перелетіли понад океаном з Ню Йорку до Франції, полетіли з тимсамим запасом бензини в напрямі Індій. Бачено їх вже над Будапештом. Можливе, що долетять до Багдаду, побиваючи світовий рекорд далекого лету в простій лінії.

— **Новий фах в Льондоні.** В останньому часі льондонська поліція звернула увагу на новий фах деяких жінок та дівчат у Льондоні. Це „прокос", скорочення з „професіонел кореспондент", або по нашому жінка, що допомагають тим, які хочуть розвестися — все одно тій чи цій стороні — добути потрібне для цього „ін фляґранті". Звичайно це молоді, гарні іноді і з доброго дому жінки, що за таку послугу беруть від 10 до 30 ф. шт. і звичайно замовляють їх жінки, які хочуть позбутися своїх чоловіків. До тижня зобовязується така жінка-прокос доставити свідків чи інші докази віроломства бажаного мужчини, хоч звичайно вони самі дуже добрі жінки своїх чоловіків. Англійські розводові суди завважили, що розводів, у яких головна особа жінка-прокос, щораз більше і заповіли цьому фахові, що покищо не знає безробіття, безоглядну війну.

— **Всі ми самогуби.** Один американський вчений ствердив на основі довголітніх дослідів, що на сто людей 99 можна назвати самогубами, а саме з таких причин: 1) 99 осіб на сто спить замало. Короткий сон не дає відпочинку організмові. 2) 99 проц. людей не вміє жити відпо-

відно. Вони є невільниками своїх змислів; марнують капітал свого життя і засуджують себе на швидку смерть. 3) 99 проц. їсть забагато (оскільки мають що їсти). Наслідком переванта-ження шлунка повстають ріжні недуги, що приспішують смерть. Інші знову не знають що їсти. Їдять невідповідні страви, пють напитки, що мають шкідливі хемічні складники. Звідси недуга, що вкорочує життя. 4) 99 проц. людей не живе теперішністю. Журяться споминами минувшини або передбачують чорну будуччину. Тим вкорочують собі життя, бо такий песимізм мусить стягнути хоробу. 5) 99 проц. людей вкорочують собі життя ріжними пристрастями, як грою, куренням, питтям, вибухами гніву, захланністю, завистю або ненавистю. 6) 99 проц. переймається ріжними клопотами і журбами, що теж є грабарами життя. 7) 99 проц. людей працює забагато, значить так, що метода праці їх убиває. Поспіх і брак часу, нетерпеливість і неспокій це характеристичні признаки їхньої методи. 8) 99 проц. людей живе в несвідомости прав здорового життя. Несвідомість коштує їх дорого, бо платять за неї втратою здоровля. Всі ті причини складаються на те, що 99 осіб на сто вмирає передчасно і тому можна назвати їх самогубами. Але чи бодай той один на сто, що знає, як жити, користає якслід з того знання? Американський вчений відповідає і на те негативно. Навіть той один не все так робить, як треба. Він за сильно звязаний з рештою світа. Серед соток тисячів людей найдеться може одна сильна людина, що знає як жити і так живе. Всі інші марнують його легкодушно і тому сміло можна назвати їх самогубами.

—o—

☦ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

— **Зузанна Цурковська**, вдова по судовому урядникові, померла у Львові дня 6. серпня ц. р. в 73. році життя. Похорони відбудуться у вівторок, дня 8. серпня ц. р., в 2. год. пополудні з крипти Вірмен, (при Вірменській вулиці) на Янівський цвинтар. — В. Й П.

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА.

Ювилей 25-літнього істнування читальні „Просвіти“ в Глуховичах. Користаючи з услужности членів філії „Просвіти“ у Винниках, вибрався я в їх товаристві 23. липня ц. р. серед чудової літньої погоди поїздом до стації Гаї-Чижиків, а звідти фірою до Глухович. Село в більшости українське, в меншости скольонізоване поляками. Хоч доволі бідне, але гарно положене. По дорозі стрічаємо делегації із сусідн. сіл у святочних народніх строях. При вїзді в село доходить до нас відгомін церковного хору. Це полева Служба Божа під голим небом, яку целебрує о. Константин Роздольський зі Звенигорода, а діяконують о. Сохоцький, парох Гаїв і о. Шкільник, парох Чижикова. По евангелію виголосив високо-патріотичну, відповідну до хвилі проповідь о. Сохоцький. Він вказав на ролю „Просвіти“ в житті українського народу, на співучасть духовенства у праці над освітою нашого народу та заразом вказав шлях, куди нам іти на будуче, щоби осягнути ідеал кожної нації. По торжественній Службі Божій довідуюся, що тогож дня в год. 7. о. парох Пелехатий, голова ювил. комітету, відправив панахиду за померших членів Товариства. В годину по Службі Божій, віправленій у присутности великого числа народу, почалась на громадській площі святочна академія, що її почав злучений хор Глухович і Дмитрович під умілою диригентурою Івана Голода, сина Андрія, з Глухович, відспіванням просвітянського гимну. Опісля дир. Банах представив історію місцевої читальні, котрої душею, як довідуюсь від посторонніх, був він сам довгі роки. З історії читальні довідалися присутні, що читальня крім бібліотеки й просвітньої праці, вела успішну боротьбу з алькоголізмом, що панував перед тим у селі всевладно. В році 1912 завязався комітет будови чит. дому, котрий довів будову до кінця 1914 р. По війні завдяки ініціятиві ідейних людей відновлено знищене війною народне життя в читальні. Заложено споживчу кооперативу „Згода“ і кружок „Сільського Господаря“. Тепер головою читальні „Просвіти“ є гром. Йосиф Кміть. Після реферату хор села Гаїв відспівав 3 пісні: „Заквітчали дівчата могилу“, „Світе тихий, краю милий, моя Україно“ і бадьору пісню „Без побратима“, а як надаток „Лунає клич грімкий — за нарід свій ставай“. Хор села Глухович відспівав „Минеться ніч“, а хор села Дмитрович пісню „Чайка“. По хорах слідувала деклямація 10-літньої Анни Голод, котра зі зрозумінням віддеклямувала вірш Миколи Матієва-Мельника: „Будуймо храм“. Слова малої деклияматорки повинні громадяни Глухович взяти за свої і перемінити їх в діло. По деклямації були привіти від товариств. Як перший горячий привіт від Матірнього Товариства зложив делегат Гафткович, як другий делегат філії у Винниках д-р Евген Щуровський. Опісля були привіти читалень і товариств з дооколичних сіл. Свято закінчилося відспіванням злученими хорами „Боже великий, єдиний“, а цілий зібраний нарід відспівав нац. гимн. По святі відбувся на площі народній фестин. Учасник.

—o—

СПОРТ.

МОСТИСЬКА. **УКРАЇНА — СКАЛА (МОСТИСЬКА) 4:2 (2:0).**

Легка перемога чорно-червоних над цілковито слабшим противником. Ворота добули Воробець 2 і Магоцький 2. Під кінець другої частини грає Україна в 10-тку без Кіцили, котрий самовільно зійшов з грища. Ворота для Скали добув лівий лучник з вини Кіцили. Змагання відбулися з нагоди 10-літнього ювилею Скали. Видців 500.

ЛЬВІВ. **Т. Ш. Л. — УКРАЇНА II 3:1 (2:1).**

В Україні подобалися Сушко, Якимів і воротар Микитин. Одинокі ворота стрілив Макольондра. Видців 300.

РЕЧИНЦІ ЗМАГАНЬ УКРАЇНИ.

Речинці змагань України за вхід до окружної Ліґи: 13. 8. Ресовія — Україна; 20. 8. Ольдбої — Україна; 8. 9. Гасмонея — Україна; 10. 9. Україна — II. Сокіл; 17. 9. Україна — Ресовія; 24. 9. Україна — Огніско; 1. 10. Україна — Гасмонея; 8. 10. II. Сокіл — Україна; 15. 10. Україна — Ольдбої; 22. 10. Огніско — Україна.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.
Зміна адреси 1 зол. Можна присилати поштовими марками.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Театри нечинні з причини ферій.

Кіна.

АДРІЯ: „Розбійники на пустині“.
АПОЛЬО: „Вбивство над ранком“.
АТЛЯНТИК нечинне до 15. серпня ц. р.
КАСІНО: „В подружій неволі“.
КОПЕРНИК: „Сміх у пеклі“, „Кон і Келлі в тарапатах“.
МАРУСЕНЬКА: „Сміх у пеклі“ „Кон і Келлі в тарапатах“.
МІРАЖ: „Бічна вулиця“.
МУЗА: „Тайний детектив“.
ПАЛЯС: „Моя дружина — авантюрниця“.
ПАН: „Чоловік малпа“.
ПАСАЖ: „Тайна любощів княжни Габсбургів“.
СТИЛЕВЕ нечинне з приводу реконструкції.
ХИМЕРА: „Сальто мортале“ та комедія „Заздрісний шофер“.
УТІХА: „Дівча з гір“ та „Ревія“.

Закордонне радіо.

Вівторок, 8. серпня 1933.

Мор. Острава (263,5) 20.00 Спів; **Мілано** (331,4) 21.00 „Іль Пікольо Мара“ оп. Масканія; **Штрасбург** (345,2) 10.45, 20.30 Сучасна музика; **Білгород** (429,7) 19.00, 20.30 Спів, 21.00 Славянська музика; **Відень** (518,1) 17.20 Солісти, 21.00 Оп. арії; **Мінхен** (532,9) 20.40 „Зачарований флет“ оп. Моцарта; **Харків** (937,5) 9.00, 10.00, 18.00 Концерт, 13.50 Український концерт, 15.00 Скрипка, фортепян, 19.00 Концерт солістів із „Березілю“.

Середа, 9. серпня 1933.

Мор. Острава (263,8) 12.30 Військ. музика, 20.00 Спів, музика; **Мілано** (331,4) 20.35 „Весела вдова“ оп. Легара; **Гельсінгфорс** (368,1) 19.25 Пісоньки; **Білгород** (429,7) 20.00 Пісні; **Рим** (441,2) 17.15 22.00 Концерт; **Прага** (488,6) 14.50 Концерт; **Відень** (518,1) 17.20 Солісти, 19.00 Концерт; **Будапешт** (550,5) 16.00 Циг. музика; **Любляна** (575) 20.00 Спів; **Харків** (937,5) .30 Музика для дітей, 9.30 Рос. чар. музика, 13.50 Радіокомпозиція, 15.00 Солісти, 18.00 Українське тріо, 19.00 Симф. концерт.

Львівське радіо.

Вівторок, 8. серпня 1933.

7.00—7.55 Ранішня авдиція; 12.05, 12.35 Концерт орхестри; 14.55, 15.15, 15.50, 16.25 Грамофон; 15.25 Господарський комунікат; 15.35 Збіжева біржа; 16.00 Пісні (Шретерівна); 17.15 Фортепян; 17.40 Легка музика; 18.15 Відч. „У варстаті серед хмар“; 18.35 Скрипка; 20.00 Концерт (музика, спів); 21.10 Орхестра; 22.00 Танкова музика; 22.25 Спортові вістки; 22.40 Танкова музика з грам. плит.

Середа, 9. серпня 1933.

7.00—7.55 Ранішня авдиція; 12.05, 12.35, 14.55, 15.15 Грамофон; 15.25 Господарський комунікат; 15.35 Збіжева біржа; 16.00 Концерт; 17.00 Балачка; 17.15 Концерт (хор); 18.15 Поляки в Америці; 18.35 Солісти (музика, спів); 19.40 Літ. чвертьгодина; 20.00 Камер. концерт; 21.10 Легка музика; 22.00, 22.40 Танкова музика; 22.25 Спортові вістки.

—o—

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 7. 8.: масло 2.70 зол., молоко 17 сот., сметана 90 сот., яйця 2.60 зол. за копу. Тенденція на масло, сметану і яйця удержана, на молоко слаба. В дні 3., 4., 5. „Маслосоюз“ платив за масло 2.70 зол.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Т-во Укр. Студ. Політехніки „Основа“ уладжує курс приготовляючий до вступних іспитів на політехніку у Львові. Курс треватиме від половини серпня до часу вступних іспитів. На час курсу учасники матимуть запевнене мешкання в Академічному Домі. Зголошуватися до 12. серпня ц. р. на адресу: „Основа“, Львів, Супінського 21. На відповідь долучити марку. 141 1—1

На жертви повені зложили в Адміністрації „Діла“: Мельник Іван, Бельско зол. 10.—, Анна Дембіцька, Заліщики зол. 15.—. На допомогу голодуючим на Вел. Україні збірка Учительської Оселі у Ворохті 62.50 зол.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ФРОНТОВА, мебльована кімната з одним вікном, або така сама з двома вікнами, дуже теплі, дешево до винайму, вул. Вишпянського ч. 31 партер (Личаків, коло костела Антонія). Можуть бути також обі разом. 117 2—3

МАШИНУ до писання українсько-польську, майже нову, оказійно продасть Склад машин, Словацького 2. 124 2-2

СТУДЕНТ фільософії (математик) шукає лекції або іншого заняття на провінції. Зголошення до Адміністрації під „Математик“. 130 2—2

МОРЕЛІ ВИБІРНІ 15 золотих, МОРЕЛІ ДИЧКИ 11 золотих, пятькілеве опакування, оплачено за післяплатою висилає „Сахорович“, Заліщики. 95 9—10

КРИНИЦЯ своїми природними газовими купелями і незрівняними водами лікує недуги серця, нервів та всілякі жіночі. Від 10. серпня зачинається дешевший сезон. Вже від 6 зол. денно почавши можна мати першорядне удержання в українськім пенсіонаті („Звіч“) п. М. Яблонської. 144 1—3

АБСОЛЬВЕНТ ТЕХНІК шукає лекції, найрадше в околиці Львова. Інформації подасть Всч. о. І. Кучма в Надвірній. 43 1—1

СТАНЦІЯ — прийму учеників з нижчої гімназії. Фацієвичева, Лазаря 8/IV. 1-2

ДО ВИНАЙМУ 3 покої кухня. Повний комфорт, телефон. Генінга 20, дзвінок 2. 140 1—2

ПРОДАМ каменицю поверхову, дохід 3.600, ціна 38.000 зол. Листи під „Околиця Гроховської“. 138 1—1

НЕГАЙНО винайму дешево 1 покій, кухня, нижа, спіжарка від господара на Богданівці. Відомість у п. Бориса Окружна ч. 70. 145 1—1

ЖІНКА зі священичої родини, середніх літ, розуміється на сільськім і домашнім господарстві, шукає місця у священика або учителя. Зголошення: Марія Вітошинська, Чехи, п. Заболотці. 139 1—1

ПРИЙМУ НА СТАНЦІЮ інтелігентну дівчинку від літ 10 до 14. Добра опіка, добірний харч, фортепян дома. Близша відомість: вул. Білінських ч. 25, II. пов. 137 1—2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ПОДЯКА.

Почуваємося до обовязку щиро подякувати **Вп. П. Д-рові Пацлавському** в Добромилі за безкорисну та успішну оборону та за батьківську опіку в часі нашого арешту. Дякуємо також Вп. Громадянству Добромиля за поміч і харч.

Шеремета Михайло, Ференц Роман, Миськів Михайло.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 шпальти текстові і 8 шпальт оголошеневих.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . . зол. 0.15
1 „ одношпальтовий надіслане і некрольоги „ 0·40
1 „ „ в тексті і новинках . „ 0·48
„ на першій сторінці . „ 0·55

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні по . . . . зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . „ 0·10
шукаючі праці . . . . „ 0·08
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . . зол. 500.—
„ „ 1/2 . . . . . . „ 260.—
„ „ 1/4 . . . . . . „ 140.—
„ „ 1/8 . . . . . . „ 80.—
Текстові сторони 50 проц. дорожче.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.